

tragte sig som en færegen Nation, og hvis Udsagn
 flere blandt Lærerne saavel ved Distrikternes som ved
 den jydste Stænderforsamling under Sagens Behand-
 ling benyttede, som Modbeviser mod andre Læreres
 Paastand, at Jøderne hylde Kærlomme, især hen-
 tede fra Lalmnd, der gjøre dem usiktede til at nyde
 fuld Borgerrret. Saavidt Facultetet veed, staaer og
 saa den Hand, der paa mange Stæder f. Ex. i Kjø-
 benhavn, Hamburg o. s. v. er for en stor Deel her-
 sende blandt Jøderne, omtrent i samme Forhold til
 den strenge orthodoxe Judaisme som Nationalismen
 til den kristne Kirke, saa at de mere danne Jøder,
 saadant som de i Livet fremtræde, snarere staae paa
 et naturphilosophisk eller et paa det Gamle Testamen-
 tes Troeslære hvilende Standpunkt.

Facultetet troer derfor ikke, skjønt det ei nægter,
 at det i sidstnævnte Henseender kan have flere Be-
 tænkneligheder, at disse Omstændigheder bør bevæge
 til ubetinget at udelukke Jøderne af vort Statssam-
 fund; kun maa det tilraade størst mulig Forsigtighed,
 idet Facultetet ikke paa nogen Maade antager, at
 man, for at tilkæde Jøderne Afgang til vort Stats-
 samfund, bør eftergive nogen af de Fordringer, man
 i borgerlig Henseende gjør til Landets egne Børn.
 Ved hvilke Midler man i saa Henseende bør sikre sig
 om f. Ex. ved at affordre Vedkommende en Erklæ-
 ring, hvorved de underkaste sig Landets Sædeligheds-
 og Retsorden, eller paa anden Maade, anseer Fa-
 cultetet det sig vedkommende at yttre nogen Forme-
 ning om, ligesom det anseer sig mindre competent til
 at domme om Forhold, der gribe saa meget ind i
 Statslovgivningen, som de sidst anførte.

Christiania i det theologiske Facultet ved det
 Kongelige Frederiks Universitet den 4de April
 1842.

G. Keyser. Dietrichson. J. Kaurin.

Til

Storthingets Constitutionscommittee.

Fra

Drammens Børs- og Handels-Committee.

Den meget ærede Constitutions-Committee har i
 Skrivelse af 28de f. M. forlangt undertegnede Com-
 mittees Formening om, "hvorvidt der, med Hensyn
 til Handelsforholdene og de dermed i nærmeste For-
 bindelse staaende Gjenstande, maatte være nogen væ-
 sentlig Betænkelse imod at indrømme Jøder A-
 gang til Riget". Idet nærværende Committee er-
 kjender, hvorlidet dens Egener svare til nogenlunde
 tilfredsstillende at afgive Formening om en saa hoist
 vigtig Sag som nærværende, hvorom selv Landets
 Dygtigste ere af forskjellige Meninger, og med Hen-
 syn til hvilken man ikke har nogenstahelt Erfaring

her tilkænde at støtte sig til, skal den dog ikke und-
 lade herved at fremsætte de forskjellige Anskuelser,
 der have gjort sig gjældende inden Committeeen, og
 som have havt til Folge, at to af dens Medlemmer
 ere komne til den modsatte Formening af den de an-
 dre Lo bekynde sig til. Saaledes troe nærværende
 Committee's 2de Medlemmer, at Jødefolket, som in-
 tet Fædreland har, intet andet Formaal kjender end
 at erhverve Formue, og har paa Grund heraf ind-
 byrdes vist at indrette sig saa fordeelagtigt, at det
 maa ansees yderst vanskeligt med Fordeel at concu-
 rere med det. Dette ville her i Norge blive saame-
 get vanskeligere, som Landets Handlende forstørstedelen
 ikke ere formuende, men maa arbejde med fremmede
 Penge, medens Jøderne, som ved sine mange For-
 greninger ikke alene kunne tilveiebringe saa store Ca-
 pitaler, som attraaes, uden høie Renter, men ved Si-
 den deraf, gennem Medinteressenter og Agenter's
 Agenter, overalt i Ublandet ville have færre Omkost-
 ninger at bestride, end de norske Handlende ved sine
 Commissionsærer have at udrede. De ville ved sine
 Forbindelser i Ublandet og ved sine store Capitaler
 letteligen kunne tilvende sig de saa Handelsgrene, som
 Norge har at tilbyde, og derved berøve Landets egne
 Børn de Fordele, som Handelen nu kaster af sig;
 og da man ikke kunde vente, at nogen af de for-
 muende Jøder her ville bosætte sig for en længere
 Tid, vilde det kun blive Agenter af disse, der vilde
 forsøge sin Lykke i Norge, hvoraf Folgen vilde blive,
 at Rettsfortjenesten vilde gaae ud af Landet, og naar
 ikke Fordelen mere fristede dem, vilde den bedste Deel
 af dette Folk forlade Landet, og efterlade sig de
 mange usle og mindre retsindige Mennesker af sin
 Nation, til Plage for Land og By. Som Stats-
 borgere ville Jøderne ligesaa lidet være ønskelige; de
 befatte sig sjældent med omfattende Foretagender, som
 kun i Tidens Længde kan ventes at blive lønnende;
 de ville danne en Stat i Staten, og ikke ansee no-
 get Almeentforetagende som dem vedkommende, da
 de intet Hjem have og ingen fast Plan for deres
 Fremtid. Det er ikke alene Committee's 2de Med-
 lemmers, men den almindelige Mening, forsaavidt
 den er samme bekjendt, at det vilde være den største
 Ulykke for Norge, om der aabnedes Afgang til Bor-
 gerret for Mennesker, som man ikke alene har den
 største Fordom imod, men som man ikke har Tillid
 til, og som Folge deraf ikke som Medborgere ville
 kunne arbejde til noget fælles almeennyttigt Maal
 med; som man ei vilde vove at betro noget Commune-
 hørv, og som med sine Capitaler og udstrakte For-
 bindelser ei alene vilde tilvende sig enhver Nærings-
 green, hvortil der blandt Landets egne Børn allerede
 ere altformange Concurrenter, men ogsaa berøve
 Landet det Udbytte, som Næringen afgiver, ved at
 sende den til Ublandet. Alle Næringsgrene ere alle-
 rede optagne, og da Foretagelsesaaend, Fabrik anlæg

eller andre industrielle Speculationer, som forhen antydet, ikke almindeligviis høre til Jødernes Virksomhed, vilde Landet i ingen Henseende kunde vente sig saadanne Fordelte af at Jøder indrømmedes Afgang til Niget, som kunde veie op imod den Skade, som Landets Born ialmindelighed derved vilde forarsage. Gode Borgere kan man almindeligviis ikke vente at vinde af disse Mennesker.

Committeens tvende øvrige Medlemmer — Berresen og Blauenfeldt — kunne ikke dele de her udtalte Anskuelser, men maa for deres individuelle Bedkommende være af en modsat Formening, idet de, ifølge deres bedste Overbeviisning, formene, at Jøderne, disse Mennesker, der ikke tænke paa Andet end Kjøb og Salg, ville særdeles gavne Landet, ved at bidrage til at vække den hos os noget delfige Handelsaand, bringe forøget Liv og rastløs Virksomhed ind i Handelsstanden, trække Capitaler ind i Landet, vække en større Concurrence, sætte Penge i Omlob, staffe Arbeidsklassen Erhverv, opdage og bringe i Gang mangen nu ubekjendt Næringsgreen, og desuden ved at etablere Handleshuse i Stæderne, drive Forretninger efter en større Maalestok, hvilket især i de mange nyttabte Kjøbstæder vilde være høist ønskeligt, da det til disses Optræden maa ansees yderst nødvendigt, at driftige Handelsmænd nedsatte sig i dem, saa at en Impuls derfra kan udgaa til Dannelsen af en Handelsstand i disse nye Stæder, og vække Opmærksomheden paa den bedst mulige Anbringelse af Landets Producter. Naar man saa hyppigt klager over, at Landet har for faa Penge i Omlob, saa er vel den mindre Pengemængde neppe alene Skyld i den herskende Pengemangel, men formcentlig meget mere Mangel paa tilstrækkelig Hærelse i Handelen, og den deraf flydende Standsning i Pengecirculationen. Dersom Jøder derimod optoges i Landet, antages Handelen at ville faae mere Liv, der vilde have til Følge, at de Penge som haves vilde komme til at roullere, Crediten faae et nyt Opving; men hvor der er Credit og Lidd behøves ikke flere Penge end nødvendigt er til det daglige Behov, for at dele hverandre imellem, og hertil torde det let hænde, at Landets Pengemængde er stor nok. Til Dækning, foranlediget af større Transactioner, benyttes kunns sjældent Constanten, men derimod som Betalingsmiddel Papirer, ved hvilke Summerne transporteres fra den Ene til den Anden, uden egentlig at komme Noget ihænde. Ved mindre Forretninger sælger man for et Beløb paa samme Tid som man kjøber for et lignende, og Pengene modtages saaledes blot med den ene Haand, medens de strax igjen udleveres med den anden. Da kan man sige at Pengene roullere, og da behøves der visseelig ikke saa mange af dem for at være hjælpen. Dersom man nu, som antaget, torde haabe, at Jøderes Optagelse her i Landet vilde have en saadan Livlighed i Pengeomsætningen tilfølgende, var der

visnok meget vundet. Man udstede nok saamange Millioner Penge, men hvis de ikke bringes til at roullere mellem Mand og Mand vil Pengenoden aligevel efterhaanden indfinde sig, og Pengemængden kun komme Entelte tilgode, for atter at udlaane dem mod mangedobbelt Sifferhed og Renters Renters Erlægelse. Ved at optage Jøder vilde formodentlig vore Diskonterer blive nødsagede til at lade sig noie med færre pCt. end nu er Tilfældet; thi naar en norsk Pengemand lod sig give 1 pCt. maanedlig, gjorde Jøden det for 1/2 pCt. og saaledes fremdeles, indtil Diskontoen her, som paa andre udenlandske Stæder, sank ned til nogle faa pCt. pro Anno. Medens saaledes de sidstnævnte 2de Medlemmer af Committeeen ere af den Formening, at Jøderes Ophold her i Landet vilde have gavnlig Indflydelse paa Handelsvirksomheden i det Hele, indrømmes det dog gjerne, at samme muligens kan være feilagtig, saamegetmere som den naturligiis blot er grundet paa Hypotheker, idet, som forhen bemærket, man med Hensyn paa Norge savner al Afgang til at støtte sig paa Erfaring, som er den bedste Læremester. Hvis det imidlertid laa indenfor nærværende Opgave, enten at votere eller afgive Raad i denne Sag, vilde man, med Overbeviisningen paa den ene Side, og Frygten for dog muligt at gjøre sig skyldig i et Feilgreb paa den anden Side, sættes i en vanskelig Stilling, naar man noie overveiede Sagens Bigtighed, vidende, at ingen paatrængende Nødvendighed er forhaanden, for at gaae ind paa samme; at man derimod med Bished veed hvorledes man har det, uden at kunne med fuld Sifferhed gjøre Regning paa de eventuelle Goder, en Forandring høist rimelig vilde have til Følge; Stillingen vilde blive saamegetmere vanskelig, som Forandringen nødvendig vilde have Ophævelsen af en Hovedbestemmelse i Grundloven tilfølgende, medens næsten Alle omme sig ved at røre ved denne Nationens Helligdom.

Efterat Committeeen saaledes i muligste Rorthed har søgt at udtale de forskjellige Anskuelser, og som en Følge heraf, de forskjellige Formeninge, der ved denne Anledning have aabenbaret sig inden samme, erkjender den gjerne, at denne Committee ikke er i Besiddelse af de Kundskaber og Erfaringer, som udfordres for nogenlunde at belyse Opgaven, end sige at udtømme den.

Drammen, i Børs- og Handelscommitteeen, den 2de Mars 1842.

Blauenfeldt.   And. Solberg.
E. Berresen.   N. M. Landberg.

Til

Constitutions-Committeeen.